

Lieta Nr. 11112012217
K82-0122-21

LĒMUMS

Rīgā 2022. gada 13. jūnijā

Ekonomisko lietu tiesa,
tiesnesis Miķelis Zumbergs,
piedaloties procesa virzītājam inspektoram J. Bērziņam, Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurorei un ārvalsts uzņēmuma „SUPER UZŅĒMUMS” pilnvarotajiem pārstāvjiem un zvērinātai advokātei,
slēgtā tiesas sēdē izskatīja procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Aprakstošā daļa

[1] Ekonomisko lietu tiesā 2021. gada 8. maijā saņemts Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 1. nodaļas galvenā inspektora J. Bērziņa (turpmāk – procesa virzītājs) lēmums par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu un materiālu par noziedzīgi iegūtu mantu nodošanu izlemšanai tiesai. Lēmumā lūgts arestēto mantu – kredītiestādē AS „LPB Bank” atvērtajā kontā Nr. LV15LAPB0000XXXXXXXXX esošos naudas līdzekļus 1000 EUR, kontā Nr. LV49LAPB0000XXXXXXXXX esošos naudas līdzekļus 50 000 USD un kontā Nr. LV03LAPB0000XXXXXXXXX esošos naudas līdzekļus 2 400 000 EUR ar tiesas lēmumu atzīt par noziedzīgi iegūtu mantu, konfiscēt tos valsts labā un ieskaitīt valsts budžetā.

Lēmumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[1.1] Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes 1. nodaļas lietvedībā atrodas kriminālprocess Nr. 11112012217, kas uzsākts 2017. gada 31. oktobrī pēc Krimināllikuma 195. panta trešās daļas.

Kriminālprocesā ir noskaidrots, ka no 2016. gada 16. novembra līdz 2018. gada 30. maijam uzņēmuma „SUPER UZŅĒMUMS” (turpmāk – SUPER UZŅĒMUMS) kontā Nr. LV03LAPB0000XXXXXXXXX Latvijas kredītiestādē AS „LPB Bank” ir saņemti maksājumi 7 000 000 EUR no uzņēmuma „SUPER PARTNIERIS” (turpmāk – SUPER PARTNIERIS).

SUPER UZŅĒMUMS kredītiestādē AS „LPB Bank” ir atvērti vēl divi konti Nr. LV15LAPB0000XXXXXXXXX un Nr. LV49LAPB0000XXXXXXXXX, kuros tika pārskaitīti līdzekļi no konta Nr. LV03LAPB0000XXXXXXXXX.

SUPER PARTNIERIS ir gandrīz vienīgā persona, no kuras SUPER UZŅĒMUMS kontā Nr. LV03LAPB0000XXXXXXXXX ir saņemti maksājumi.

[1.2] No darījumu dokumentiem, ko [redacted] iesniedzis AS „[redacted]”, izriet, ka [redacted] maksā [redacted] [redacted] EUR par 5-asu apstrādes iekārtu, [redacted] EUR par 5-asu apstrādes iekārtu, [redacted] EUR par prototipēšanas iekārtu. Kā arī [redacted] uzņēmumam [redacted] pasūta iekārtas no Itālijas uzņēmuma „[redacted]” (turpmāk – [redacted]) (5-asu apstrādes iekārtu par [redacted] EUR un 5-asu apstrādes iekārtu par [redacted] EUR) un Vācijas uzņēmuma „[redacted]” (iekārtu (rēķinos norādītā summa [redacted] EUR atšķiras no sākotnējās ofertes [redacted] EUR)).

Salīdzinot minētos līgumus, redzams, ka [redacted] pārdod iekārtu uzņēmumam [redacted] par gandrīz četrkārtīgu uzcenojumu.

[1.3] Lai nepieļautu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas turpināšanu, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests 2017. gada 31. septembrī izdeva rīkojumu par noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu līdz 2017. gada 25. oktobrim [redacted] kontos. Ar procesa virzītāja 2017. gada 31. oktobra lēmumu, kuru 2017. gada 31. oktobrī apstiprināja izmeklēšanas tiesnesis, naudas līdzekļiem, kas atrodas [redacted] kontos, uzlikts arests. Ar izmeklēšanas tiesneša lēmumiem [redacted] tiesību rīkoties ar mantu ierobežošanas termiņš vēlāk vairākkārt pagarināts līdz 2021. gada 20. maijam.

[1.4] Ukrainas Drošības dienesta Galvenā izmeklēšanas daļa izmeklē kriminālprocesu Nr. SSSSSSSSSS, kas uzsākts, balstoties uz Ukrainas Krimināllikuma 14. panta pirmo daļu un 113. pantu.

Izmeklēšanas gaitā ir saņemta informācija no Baltkrievijas Galvenās ekonomisko noziegumu izmeklēšanas pārvaldes, ka Baltkrievijas Ģenerālprokuratūra ierosināja krimināllietu Nr. ZZZZZZZZZZ pēc Kriminālkodeksa 426. panta trešās daļas (varas un dienesta pilnvaru pārsniegšana) attiecībā pret OAO „PPPPPPP” direktoru, kurš 2015. gada jūlijā – oktobrī, savas darbības nesaskaņojot ar direktoru padomi, sniedza pakļautībā esošajiem darbiniekiem nelikumīgu rīkojumu bez atlīdzības izsniegt [redacted] pārstāvjiem helikoptera un tā modifikāciju remonta un konstrukcijas dokumentāciju, tādējādi nodarot zaudējumus norādītās dokumentācijas bāzes vērtībā.

2021. gada 18. aprīlī ir saņemta atbilde no Ukrainas kompetentajām tiesībsargājošām iestādēm, ka krimināllieta Nr. EEEEEEEEEEEEEEE, kuras ietvaros veikta izmeklēšana par to, ka [redacted] no [redacted] ir iegādājies iekārtu par sadārdzinātu cenu, ir izbeigta, jo no [redacted] netika saņemts iesniegums par kaitējumu.

[1.5] No AS „[redacted]” sniegtās informācijas un dokumentiem izriet, ka [redacted] bankai kā savu reģistrācijas adresi ir norādījis:, savukārt kā faktiskā adrese ir norādīta: Ukraina. Uzņēmuma patiesais labuma guvējs E.P, dzimis 1959. gada 2. oktobrī, kurš faktiski dzīvo Harkovā, Ukrainā, bet uzņēmuma pārstāvis (direktors) ir D.A, dzimis 1958. gada 13. aprīlī, kurš faktiski dzīvo ASV. Minētais norāda, ka [redacted] reģistrācijas valstī saimniecisko darbību neveic. Tāpat [redacted] neveic saimniecisko darbību arī Latvijas Republikā.

SUPER UZŅĒMUMS piemīt čaulas veidojuma pazīmes, jo Latvijas kredītiestādē atvērtajiem kontiem nav saistības ar valsti, kurā it kā tiek veikta saimnieciskā darbība, tāpat nav iespējams identificēt, kādas valsts teritorijā tā tiek veikta, kā arī patiesie labuma guvēji nav Latvijas pilsoņi vai pastāvīgie iedzīvotāji. Veiktie darījumi atbilst noslēpšanas jeb strukturēšanas stadijai, kad noziedzīgi iegūtie līdzekļi, simulējot dažādus darījumus, tiek pārvietoti un strukturēti ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota, un tiek radīts priekšstats par to, ka notiek civiltiesiski darījumi.

[1.6] Procesa virzītājs uzskata, ka kriminālprocesā savākts un procesuālā kārtībā nostiprināts pierādījumu kopums, kas apstiprina to, ka arestētajai mantai – finanšu līdzekļiem SUPER UZŅĒMUMS kontos – ir noziedzīga izcelsme, jo atvērtie konti ir tikuši izmantoti, lai tajos saņemtu naudas līdzekļus no SUPER PARTNIERIS, un šīs darbības, visticamāk, ir saistītas ar SUPER PARTNIERIS amatpersonu prettiesiskām darbībām, kas citstarp ir vērstas uz šā uzņēmuma īpašuma vērtības samazināšanu, izvairīšanos no nodokļu nomaksas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Neskatoties uz to, ka SUPER UZŅĒMUMS ir pieteicis tiesības uz arestēto mantu, izmeklēšana uzskata, ka arestētā manta nav atstājama SUPER UZŅĒMUMS valdījumā, bet arestētie līdzekļi ir atzīstami par noziedzīgi iegūtu mantu, ar tiesas lēmumu konfiscējami valsts labā un iegūtie finanšu līdzekļi ieskaitāmi valsts budžetā.

[1.7] Ņemot vērā, ka objektīvu iemeslu dēļ (noziedzīgā nodarījuma izmeklēšana ir saistīta ar starptautisko sadarbību un šobrīd nav noskaidroti visi faktiskie apstākļi) procesa nodošana tiesai tuvākajā laikā nav iespējama, sakarā ar pirmstiesas kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu savlaicīgu atrisināšanu un procesa ekonomijas interesēs nolemts izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu.

[2] Tiesas sēdē procesa virzītājs lūgumu uzturēja un paskaidroja, ka līdzekļu sākotnējais avots ir nelikumīgs, tie nāk no SUPER PARTNIERIS amatpersonu prettiesiskām darbībām un pārskaitīti uz SUPER UZŅĒMUMS kontiem. Krimināllieta par iekārtu sadārdzināšanu Ukrainā izbeigta tikai tāpēc, ka SUPER PARTNIERIS neiesniedza iesniegumu par zaudējumiem. Ir konstatējamas vairākas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas, patiesie labuma guvēji atrodas Ukrainā un ASV, uzņēmumam ir čaulas pazīmes, saimniecisko darbību Latvijā un Šveicē tas neveic. Līdzekļus lūgts atzīt par noziedzīgi iegūtiem saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmo daļu. Ukraina šos līdzekļus pagaidām nav prasījusi.

Prokurore pievienojās procesa virzītāja lūgumam un paskaidroja, ka SUPER UZŅĒMUMS Latvijā saimniecisko darbību neveic, bet bankai sniedzis citu informāciju par sadarbošanos ar Latvijas kravu un aviopārvadātājiem, tāpēc nav saprotams, kāpēc tiek izmantots konts Latvijā. Darījumi ar Latvijas uzņēmējiem nav atrodami. Aplūkoto darījumu mērķis ir samazināt uzņēmuma SUPER PARTNIERIS vērtību, par to liecina summas starpība. Ukrainas valdība uzņēmumu SUPER PARTNIERIS privatizējusi, lai novērstu tā vērtības samazināšanu. Kaut arī SUPER UZŅĒMUMS un SUPER PARTNIERIS līgums noslēgts par trim miljoniem *euro*, faktiski pārskaitīti astoņi miljoni. No konta atvēršanas 2015. gada oktobrī līdz novembrim nekādas summas neienāk, bet pirmais maksājums ir tieši no SUPER PARTNIERIS. 2015. gada 21. oktobra līgumā nav paredzēti nekādi papildu uzlabojumi, noteikts, ka iekārtām jāatbilst ražošanas rūpnīcas tehniskajiem noteikumiem, vienīgi uzrakstiem jābūt krievu un angļu valodā. No pasūtījumu apstiprinājumiem redzams, ka rezerves daļu nomaiņu veic tikai SUPER VEIKALS, garantija nav spēkā, ja to veic citas personas. Pie autovadītājiem atrasti dokumenti, kas liecina, ka preces no Eiropas Savienības izlaistas par zemāku cenu. SUPER UZŅĒMUMS nav pamatojis pārējo summu saņemšanas likumību. Līdzekļi izņemti skaidrā naudā, tērēti ceļošanai, veselībai un citiem privātiem izdevumiem, netiek izmantoti saimnieciskās darbības nodrošināšanai. SUPER VEIKALS izmantota kā starpnieks, lai sadārdzinātu cenu.

SUPER UZŅĒMUMS pārstāve zvērināta advokāte paskaidroja, ka jau 2017. gadā uzņēmums iesniedza izmeklēšanai ļoti detalizētu informāciju, kas loģiski izskaidro iekārtas rašanos. Tā ir īpaša iekārta, no kuras daļa komplektēta un piegādāta no Itālijas, bet daļa piegādāta atsevišķi un komplektēta Ukrainā. Darījumi ar SUPER PARTNIERIS kopumā bija

astoņu miljonu *euro* vērtībā, jo bija arī cits līgums par citas iekārtas piegādi, bet par to netika prasīti paskaidrojumi.

SUPER UZŅĒMUMS pārstāvis paskaidroja, ka procesa virzītāja paskaidrojumā dzirdējis tipoloģijas, taču tās jāvērtē arī pēc būtības. Nav skaidrs, kura no tipoloģijas pazīmēm attiecas uz lietu. Atsauce uz Varšavas konvenciju ir formāla, nekonstatējot apstākļu pastāvēšanu. Uzņēmuma saimnieciskā darbība izpaužas rasējumu izstrādē, piedāvājumu iesniegšanā, menedžēšanā, tam ir sava tīmekļa vietne. Konta atvēršanai izvēlēta Latvija, jo bankas darbinieki šeit pārvalda gan angļu, gan krievu valodu, pastāv noguldījumu aizsardzības regulējums un klientiem no Rietumeiropas ir ērti veidot kontaktus Austrumeiropā. Ar SUPER PARTNIERIS akcionāru strīdiem saistītie darījumi iet caur šo akcionāru kontiem, neiesaistot SUPER PARTNIERIS kontu. Piegādātā iekārta ļauj ražot lāpstīņas un uzreiz pārbaudīt to kvalitāti, agrāk lāpstīņas frēzēja ar roku un pārbaudīja. SUPER UZŅĒMUMS ir neliels uzņēmums, kas ilgāku laiku strādā ar vienu projektu, tāpēc nauda ienāk tikai no viena pasūtītāja. Ja procesa virzītājs būtu painteresējies, tad uzzinātu, ka pirms konta, kas atvērts AS „LPB Bank”, SUPER UZŅĒMUMS no 2010. gada bija konts Rietumu bankā, kur atspoguļojās uzņēmuma veiktā saimnieciskā darbība. Pašlaik uzņēmumam ir sadarbība ar Ukrainas, tādēļ uzskatāms, ka SUPER UZŅĒMUMS ir pārbaudīts partneris. Izmeklētājs noskaidrojis tikai juridisko adresi, direktoru, tā rezidences valsti, diemžēl nav uzdevis nevienu precizējošu jautājumu ne par vienu tēmu, un pat lēmumā minētās atsauces uz rakstiem portālos, kas ņemtas no Finanšu izlūkošanas dienesta ziņojuma, vairs nav atveramas. No konta precīzi redzams, kam un par ko pārskaitīti līdzekļi, procesa virzītāja norādītais predikatīvais nodarījums ir tikai sakrītība laikā. SUPER PARTNIERIS amatpersonu darījumi bija saistīti ar K interesi iegūt kontroli šajā uzņēmumā. Ceļojumu izdevumi ir normāli saimnieciskās darbības izdevumi. Ir pretruna, jo prokurore apgalvo, ka nekas nav piegādāts, un tajā pašā laikā atsauces uz pierādījumiem par preces vešanu pāri Slovērijas un Ukrainas robežai. Nav sūtīti tiesiskās palīdzības lūgumi Itālijas iestādēm, lai pārbaudītu, vai ir notikuši SUPER VEIKALS darījumi. Ukrainas Aizkarpatu tiesa atcēla lēmumu par arestu SUPER UZŅĒMUMS mantai. Iekārtas piegādātas Ukrainas valsts programmas ietvaros, kura atbrīvo no ievadmuitas.

Motīvu daļa

[3] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 356. panta otrās daļas 1. punktam pirmstiesas kriminālprocesa laikā mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu šā likuma 59. nodaļā noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 626. panta pirmo daļu izmeklētājam ar uzraugošā prokurora piekrišanu ir tiesības pirmstiesas kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu savlaicīgas atrisināšanas un procesa ekonomijas interesēs izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzsākt procesu, ja pastāv šādi nosacījumi:

1) pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka manta, kura izņemta vai kurai uzlikts arests, ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu;

2) objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama vai tas var radīt būtiskus neattaisnotus izdevumus.

Procesa virzītājs norāda, ka noziedzīgā nodarījuma izmeklēšana ir saistīta ar starptautisko sadarbību un šobrīd nav noskaidroti visi faktiskie apstākļi. Tiesas ieskatā, šis apsvēruma saprātīgi pārliecina par to, ka objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama. Līdz ar to procesa virzītājam bija pamats

izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzsākt procesu, ja vien pierādījumu kopums viņam deva pamatu uzskatīt, ka manta, kurai uzlikts arests, ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu.

[4] Izskatāmajā lietā procesa virzītājs atsaucas uz Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmo daļu, proti, uz to, ka manta ir noziedzīgi iegūta. Saskaņā ar šo normu noziedzīgi iegūta manta ir manta, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonākusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 124. panta piektajai daļai pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esību vai neesību.

Savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124. panta sesto daļu procesā par noziedzīgi iegūtu mantu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme.

Tātad, lai mantu atzītu par noziedzīgi iegūtu, vispirms ārpus saprātīgām šaubām ir nepieciešams konstatēt noziedzīga nodarījuma esību. Savukārt sasaistei starp attiecīgo noziedzīgo nodarījumu un mantas izcelsmi jābūt tādai, ka pierādījumu pārsvars drīzāk liecina par mantas noziedzīgu, nevis likumīgu izcelsmi.

[5] Tiesa vispirms konstatē, ka nav saprotams, kādā veidā uz konkrēto lietu attiecas procesa virzītāja norāde: 1) par Ukrainā uzsākto kriminālprocesu Nr. ZZZZZZZZZZZZ, kas uzsākts saistībā ar uzņēmuma SUPER PARTNIERIS bijušo un esošo amatpersonu un patieso labuma guvēju darbībām; 2) par Ukrainā uzsākto kriminālprocesu Nr. SSSSSSSSSSSSSSS, kas uzsākts saistībā ar uzņēmuma SUPER PARTNIERIS uzņēmumu grupas amatpersonu darbībām, izveidojot noziedzīgu shēmu, kuras ietvaros tika veikti bezskaidras naudas maksājumi par vērtspapīriem; 3) par Baltkrievijā uzsākto kriminālprocesu Nr. RRRRRRRRRRRR, kas uzsākts par remonta rūpnīcas direktora darbībām, izsniedzot SUPER PARTNIERIS pārstāvjiem helikoptera un tā modifikāciju remonta un konstrukcijas dokumentāciju.

Procesa virzītājs minēto kriminālprocesu saistību ar izskatāmo lietu nav nekādi pamatojis, un arī tiesa nesaskata loģisku sakarību starp tikko minētajiem iespējamajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un SUPER PARTNIERIS darījumiem ar SUPER UZŅĒMUMS. Šajā lietā nav nekādu pietiekamu norāžu, ka SUPER PARTNIERIS darījumos ar SUPER UZŅĒMUMS izmantoto līdzekļu izcelsme būtu kaut kādā veidā saistīta ar SUPER PARTNIERIS akciju paketes pārdošanu, vērtspapīru darījumiem vai ar helikoptera dokumentāciju.

Tiesas ieskatā, iespējama saistība ar izskatāmo lietu varētu izrietēt no Ukrainā notiekošā kriminālprocesa Nr. SSSSSSSSSSSSSSS, kas uzsākts saistībā ar uzņēmuma SUPER PARTNIERIS amatpersonu darbībām, samazinot privatizētā īpašuma vērtību, izvairoties no nodokļu nomaksas un veicot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kā arī no kriminālprocesa Nr. RRRRRRRRRRRRRR, kura ietvaros tika veikta izmeklēšana par to, ka SUPER PARTNIERIS no SUPER UZŅĒMUMS ir iegādājies iekārtu par sadārdzinātu cenu. Kaut arī pēdējais ir izbeigts, procesa virzītājs pamatoti vērsa tiesas uzmanību, ka process izbeigts tāpēc, ka no SUPER PARTNIERIS netika saņemts iesniegums par kaitējumu. Tā kā procesa virzītājs un prokurore izsaka aizdomas par SUPER PARTNIERIS un SUPER UZŅĒMUMS

amatpersonu savstarpēju rīcības koordināciju, tiesa nevar priekšlaicīgi izslēgt attiecīgu versiju, tādēļ tai jāpārbauda ziņas, kas norāda uz šādu iespējamu noziedzīgu nodarījumu.

[6] Galvenais arguments, uz kuru procesa virzītājs balsta savu pieņēmumu par arestēto līdzekļu noziedzīgo izcelsmi, ir tas, ka SUPER PARTNIERIS no SUPER UZŅĒMUMS esot iegādājies iekārtu par sadārdzinātu cenu.

Pieņēmuma pamatā ir apsvērumi, ka iekārtas patiesā vērtība esot 950 000 EUR, bet SUPER UZŅĒMUMS to pārdevis SUPER PARTNIERIS par 3 000 000 EUR.

SUPER UZŅĒMUMS pārstāvji iebilst pret minēto pieņēmumu, iesniedzot dažāda veida pierādījumus un attiecīgus paskaidrojumus par SUPER UZŅĒMUMS saimniecisko darbību.

Tiesa norāda, ka darījuma dokumentu (līgumu, rēķinu, pavadzīmju u. c.) noformēšana un samaksas pārskaitīšana vien vēl nepierāda darījuma veikšanu atbilstoši tā ekonomiskajai būtībai, jo tā aizsegā iespējami arī fiktīvi darījumi. No otras puses, atsevišķi trūkumi darījumu dokumentos paši par sevi nav iemesls, lai uzskatītu darījumu par fiktīvu. Tādēļ tiesai visi pierādījumi un paskaidrojumi jāpārbauda un jāapsver kopsakarā.

[7] Iepazīstoties ar lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa nonāk pie pārlicības, ka SUPER UZŅĒMUMS pārstāvju paskaidrojumiem piešķirama augsta ticamība.

Paskaidrojumos norādīts, ka SUPER UZŅĒMUMS pārdeva SUPER PARTNIERIS nevis standarta iekārtu, kādu piedāvā ražotājs SUPER VEIKALS, bet gan tādu iekārtu, kurā integrēts papildu aprīkojums un programmnodrošinājums. Tas pats atbilstoši paskaidrojumiem attiecas uz šā paša ražotāja iekārtu, kuru SUPER UZŅĒMUMS no SUPER VEIKALS iegādājies par 450 000 EUR, bet pārdevis SUPER PARTNIERIS ar papildu aprīkojumu par 750 000 EUR.

Atbilstoši paskaidrojumiem pievienotajiem pierādījumiem 2015. gada 21. oktobrī starp SUPER PARTNIERIS un SUPER UZŅĒMUMS noslēgts līgums Nr. par divu SUPER VEIKALS ražoto apstrādes iekārtu – un – piegādi. Līguma summa atbilstoši tā 1. pielikumam bija 3 000 000 EUR par iekārtu un 750 000 EUR par iekārtu, kopsummā 3 800 000 EUR.

Prokurore pareizi norāda, ka minētajā līgumā un arī tā pielikumā nav norādīta iekārtu detalizēta specifikācija, turklāt atbilstoši līguma 2.2. punktam iekārtām ir jāatbilst izgatavotājas rūpnīcas tehniskajiem nosacījumiem. Tiesas ieskatā, tas varētu liecināt, ka starp SUPER PARTNIERIS un SUPER UZŅĒMUMS amatpersonām pastāv tāda uzticēšanās un sadarbība, kas pārsniedz parasti sagaidāmo uzticēšanos divu patstāvīgu komersantu starpā.

Tomēr tiesa uzskata, ka šā iemesla dēļ vien nav pamata uzskatīt, ka darījumu dokumenti sastādīti formāli un neatbilstoši to ekonomiskajai būtībai. Lietā ir Vācijas uzņēmuma „” 2015. gada 19. jūlija piedāvājums, kurš adresēts SUPER UZŅĒMUMS kā ģenerālpiegādātājam, SUPER PARTNIERIS norādīts kā gala saņēmējs, bet SUPER VEIKALS – kā ražotājs. „” izsaka gatavību piegādāt programmnodrošinājumu un norāda aptuvenas izmaksas, ņemot vērā, ka galīgais lietotājs SUPER PARTNIERIS vēl nevar sniegt precīzas prasības. Minētais apstiprina, ka jau pirms SUPER UZŅĒMUMS un SUPER PARTNIERIS 2015. gada 18. oktobra līguma noslēgšanas ir notikušas konsultācijas par SUPER PARTNIERIS nepieciešamo iekārtu specifikāciju.

Par to, ka SUPER UZŅĒMUMS darījumā ar SUPER PARTNIERIS neieņēma tikai starpnieka lomu starp SUPER VEIKALS un SUPER PARTNIERIS, bet rūpējās par piegādājamo iekārtu funkcionāliem uzlabojumiem, liecina arī citi pierādījumi, piemēram, Vācijas uzņēmuma „” 2016. gada 16. marta rēķins, „” 2016. gada 2. marta un 12. augusta

rēķini, kuros iekļauta SUPER UZŅĒMUMS iegādāto preču un pakalpojumu piegāde uz SUPER VEIKALS rūpnīcu Itālijā, kā arī paša SUPER VEIKALS 2016. gada 14. oktobra atbilde Ukrainas Aizkarpatu muitas iestādei, apstiprinot, ka uz Ukrainu piegādātajai iekārtai ir unikāls dizains un īpaša nozīme, un ka to izstrādājusi SUPER UZŅĒMUMS.

SUPER UZŅĒMUMS pārstāvis 2017. gada 14. decembra paskaidrojumā ir norādījis, ka SUPER UZŅĒMUMS kopējie izdevumi saistībā ar 2015. gada 18. oktobra līguma izpildi ir vismaz 1 550 000 EUR un ka plānoti izdevumi vēl vismaz 650 000 EUR, tātad izdevumu kopējais apmērs sasniegs vismaz 2 300 000 EUR, savukārt no SUPER PARTNIERIS faktiski saņemtā summa līdz šim ir 3 500 000 EUR, turklāt līdzšinējā uzņēmuma pieredze liecina, ka testēšanas laikā var rasties vēl citi izdevumi kā atsevišķu mezglu nomaiņa, piemēram, 2017. gada 1. oktobra aktā par iekārtas nodošanu ekspluatācijā jau ir noteikts nepieciešamo darbu un aizvietojamā aprīkojuma saraksts. Tiesa konstatē, ka SUPER UZŅĒMUMS paskaidrojumus par esošajiem un gaidāmajiem izdevumiem un saņemtajiem maksājumiem apstiprina lietā iesniegtie rēķini un piedāvājumi, kā arī konta izraksts.

Kā netiešs pierādījums tam, ka piegādāto iekārtu faktiskā cena atbilda 2015. gada 8. oktobra līgumā pielīgtajai, ir arī SUPER UZŅĒMUMS nolīgtā pārvadātāja Vācijas uzņēmuma „” 2016. gada 5. septembra un 2016. gada 4. novembra rēķini par iekārtu un transportēšanu uz Ukrainu uzņēmumam SUPER PARTNIERIS, kuros iekļauta maksa par kravas vērtības apdrošināšanu attiecīgi no 840 000 EUR un no 3 000 000 EUR.

Arī atsevišķas citas darījumu norises īpatnības, piemēram, tas, ka SUPER VEIKALS 2015. gada 2. decembra avansa rēķinos ir atsauce uz 2015. gada 6. decembra pasūtījuma apstiprinājumu (attiecīgi Nr. 15 un 17), bet vēlākos rēķinos ir atsauce uz 2015. gada 3. martā un attiecīgi 1. martā revidētiem jeb pārskatītiem pasūtījuma apstiprinājumiem, nostiprina tiesas pārliecību, ka darījumu izpildes gaitā ir notikušas normālai komercdarbībai tipiskas līguma priekšmeta un citu nosacījumu korekcijas, kuras nereti nenotiek, ja darījumu dokumenti ir tikai formāli sastādīti nolūkā imitēt civiltiesiskus darījumus.

Aprēķinot SUPER UZŅĒMUMS iespējamo peļņu, jāņem arī vērā, ka iepriekš minētajās izmaksās, kuru kopējais apmērs atbilstoši pārstāvja paskaidrojumiem varētu sasniegt vismaz 2 200 000 EUR, nav iekļauts pašu laiks, darbs, biznesa tikšanās un ceļošanas izdevumi, kādi parasti rodas, veidojot kontaktus un saskaņojot apjomīgus pasūtījumus. Turklāt šādiem unikāliem darījumiem nav netipiski, ka tīrā peļņa var būt ievērojama, jo šāda veida pakalpojumu jomā var nepastāvēt sīva konkurence. Tādējādi tiesa negūst apstiprinājumu, ka iekārtu piegādes cenas ir nepamatoti sadārdzinātas, un nekonstatē noziedzīgu nodarījumu.

[8] Neskaitot argumentu par iekārtu sadārdzināšanu, procesa virzītājs nav norādījis citus pārbaudāmus argumentus par to, ka darījumu nodrošināšanai starp SUPER PARTNIERIS un SUPER UZŅĒMUMS izmantotie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti. Vispārīgas norādes par Ukrainā notiekošiem kriminālprocesiem, kas uzsākti par SUPER PARTNIERIS amatpersonu darbībām, bez konkrētas sasaistes ar izskatāmās lietas apstākļiem un SUPER UZŅĒMUMS lomu šajās darbībās nav pietiekamas, lai pamatotu pieņēmumu par līdzekļu noziedzīgu izcelsmi.

Procesa virzītājs norādīja uz vairākām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas pazīmēm, kuras, viņaprāt, saskatāmas, piemēram, patiesie labuma guvēji atrodas Ukrainā un ASV, uzņēmumam ir čaulas pazīmes, saimniecisko darbību Latvijā un Šveicē tas neveic. Taču tiesa norāda, ka atsevišķu tipoloģijas pazīmju formāla konstatēšana vien nenozīmē, ka notikusi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija – tas ir tikai pavadciens, kas var signalizēt par iespējamu noziedzīgu nodarījumu, taču tikpat labi tam var būt arī loģisks

izskaidrojums, tādēļ nepieciešama konkrēto lietas apstākļu izvērtēšana. Konkrētajā gadījumā tiesas iepriekš veiktā pierādījumu analīze norāda uz reālu saimniecisko darbību, tādēļ jau ar to vien procesa virzītāja norādes uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijas pazīmēm ir faktiski atspēkotas.

Prokurore pareizi norāda, ka SUPER UZŅĒMUMS, atverot kontu, ir norādījis uz sadarbību ar Latvijas kravu un aviopārvadātājiem. Tomēr, pat ja pieņem, ka SUPER UZŅĒMUMS norādījis to tikai tāpēc, lai veicinātu konta atvēršanu, un pat ja Latvijas pārvadātāji nav gadījušies starp SUPER UZŅĒMUMS partneriem, tas neizslēdz šādu partnerību nākotnē, jo tajā nav nekā, kas būtu pretrunā ar SUPER UZŅĒMUMS parasto darījumu praksi un nodarbošanos. Turklāt, vērtējot visus apstākļus kopsakarā, apsvērums par to, ka SUPER UZŅĒMUMS šajā jautājumā nav sniedzis bankai pilnīgi precīzas ziņas, nekādā ziņā nav pietiekams, lai uzskatītu, ka konts izmantots noziedzīgi iegūtu līdzekļu aprītei. Tiesas ieskatā SUPER UZŅĒMUMS pārstāvju norādītie apsvērumi, kuri kalpoja par labu konta atvēršanai Latvijā (krievu un angļu valodas zināšanas bankas darbiniekiem, noguldījumu aizsardzības regulējuma esība un ērta kontaktu veidošana starp klientiem no Rietumeiropas un Austrumeiropas) ir pilnībā ticami un leģitīmi.

Tiesa kā nepamatotu noraida prokurores argumentu, ka SUPER UZŅĒMUMS un SUPER PARTNIERIS līgums noslēgts par trim miljoniem *euro*, bet faktiski pārskaitīti septiņi miljoni. Procesā virzītāja lēmumā ir tikai vispārīga norāde attiecībā uz to, ka tiek izmeklēts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 195. panta trešās daļas par to, ka SUPER UZŅĒMUMS kontā saņēmti maksājumi 7 000 000 EUR. Nekāda analīze par šo summu kopumā nav veikta. Lēmums faktiski balstās tikai uz to, ka iekārtas piegāde par 3 000 000 EUR ir nepamatoti sadārdzināta. Atspēkojot šo pieņēmumu, lēmumā būtībā vairs nav argumentu, kas saturiski liecinātu par iespējamu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Nav arī taisnība, ka ir noslēgts tikai līgums par trim miljoniem *euro*. No lietas materiāliem izriet, ka SUPER UZŅĒMUMS ir iesniedzis bankai attaisnojuma dokumentus arī par citiem darījumiem ar SUPER PARTNIERIS. Tā kā procesā virzītājs nav izteicis nekādus konkrētus argumentus, kuri liktu šaubīties par šiem citiem darījumiem, nav arī pamata pārmest SUPER UZŅĒMUMS, ka tas nav iesniedzis papildu paskaidrojumus par šiem darījumiem.

Tiesa nepiekrīt arī prokurores vērtējumam par to, ka 2015. gada 18. oktobra līgumā starp SUPER PARTNIERIS un SUPER UZŅĒMUMS noteikts, ka iekārtām jāatbilst ražošanas rūpnīcas tehniskajiem noteikumiem, un ka no pasūtījumu apstiprinājumiem redzams, ka rezerves daļu nomaiņu veic tikai SUPER VEIKALS, garantija nav spēkā, ja to veic citas personas. Minētais nav pretrunā ar to, ka iekārtas pamatā tika komplektētas rūpnīcā Itālijā, un citiem lietā esošiem pierādījumiem, piemēram, 2016. gada 13. decembrī SUPER VEIKALS izrakstījusi SUPER UZŅĒMUMS rēķinu par divu tehniķu komandējumu un darbu no 2016. gada 12. novembra līdz 15. decembrim. Saskaņā ar lietas materiāliem iekārtas šajā laikā jau atradās Ukrainā. Tādējādi sadarbības modelis būtībā paredz, ka SUPER UZŅĒMUMS maksā par SUPER VEIKALS tehnisko darbinieku pakalpojumiem, nevis pati nodrošina remontu. Arī 2017. gada 1. oktobra aktā par pieņemšanu ekspluatācijā ir norāde uz SUPER VEIKALS pārstāvja līdzdalību, nosakot nomaināmās detaļas.

Savukārt prokurores arguments, ka iekārta no Eiropas Savienības izlaista ar muitas vērtību 950 000 EUR, var tikt vienkārši izskaidrots ar to, ka Itālijas uzņēmums attiecīgi noformējis kravas pavaddokumentus, jo minētā summa precīzi atbilst tam, par kādu SUPER VEIKALS bija izrakstījusi SUPER UZŅĒMUMS rēķinus, savukārt uz muitas robežas pārvadātājs pieļāvis kļūdu, norādot SUPER VEIKALS minēto vērtību, kaut arī kravas faktiskā

vērtība bija augstāka, jo tā iekļāva sevī arī uzlabojumus, par kuriem SUPER UZŅĒMUMS bija maksājis citiem piegādātājiem.

Prokureore pareizi norāda, ka līdzekļi no SUPER UZŅĒMUMS kontiem tērēti arī D.A. privātiem izdevumiem, tostarp veselībai. Tomēr tiesa uzskata, ka šajā ziņā var būt tikai jautājums, vai to pieļauj Šveices (SUPER UZŅĒMUMS reģistrācijas valsts) likumi, kas regulē grāmatvedību. Tā kā nav pienācīgu pierādījumu par šo līdzekļu noziedzīgu izcelsmi, šīs lietas ietvaros nav nozīmes arī to izlietojumam.

[9] Tā kā tiesa nekonstatē noziedzīgu nodarījumu, ar kuru varētu būt saistīta arestētās mantas izcelsme, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 630. panta otrajai daļai tas ir pamats izbeigt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

[10] Tiesa vērš uzmanību, ka SUPER UZŅĒMUMS paskaidrojumi un pierādījumi Valsts policijā saņemti jau 2017. gada 6. decembrī, taču procesa virzītāja lēmumā, ar kuru izskatāmais process nodots tiesai, SUPER UZŅĒMUMS argumentiem nav sniegts pilnīgi nekāds atspēkojums. Līdz ar to lēmums ir sagatavots pavisā.

Procesa virzītājs nav arī sniedzis nekādas ziņas, ka būtu nosūtīti tiesiskās palīdzības lūgumi Vācijai un Itālijai, kur atrodas SUPER UZŅĒMUMS piegādātāji. Tāds ir nosūtīts vienīgi Ukrainai. Tādējādi divarpus gadus nav izmantota saprātīga iespēja pārbaudīt SUPER UZŅĒMUMS sniegtās ziņas, kurām ir būtiska nozīme lietā. Papildu ziņas par iespējamiem trūkumiem vai neskaidrībām, ja tādas procesa virzītājam radās, nav prasītas arī pašai ar mantu saistītajai personai. Līdz ar to tiesai savā nolēmumā būtībā ir iespējams balstīties tikai uz to ierobežoto materiālu apjomu, kas pamatā bija savākts jau 2018. gadā.

Ņemot vērā, ka divarpus gadu laikā nav iegūts neviens būtisks pierādījums, kas pastiprinātu šaubas par arestētās mantas likumīgo izcelsmi, nav skaidrs, kāpēc procesa virzītājs ir tik ilgi vilcinājies ar procesa nodošanu tiesai, nelietderīgi izmantojot likumā paredzēto personas tiesību ierobežošanas termiņu attiecībā uz mantu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 630. panta otro daļu, tiesa

nolēma

Izbeigt procesu par noziedzīgi iegūtu mantu attiecībā uz kredītiestādē AS „LPB Bank” atvērtajā kontā Nr. LV15LAPB0000XXXXXXXXX esošajiem naudas līdzekļiem 1000 EUR, kontā Nr. LV49LAPB0000XXXXXXXXX esošajiem naudas līdzekļiem 50 000 USD un kontā Nr. LV03LAPB0000XXXXXXXXX esošajiem naudas līdzekļiem 2 400 000 EUR.

Lēmumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Ekonomisko lietu tiesā.

Tiesnesis

(paraksts)

M. Zumbergs

NORAKSTS PAREIZS

Ekonomisko lietu tiesas

tiesnesis
Rīgā 2022. gada 15. jūlijā

M. Zumbergs